

Madame de Vaux-Phalipau, *Budyšin. Capitale intellectuelle de la Lusace. Le Miracle de la Langue.* (Éditions des «Amis de la Pologne», 16, rue de l'Abbé-de-l'Épée, Paris, V) 1928.

V ravnokar izdani brošuri, ki jo krasi več zanimivih slik iz Budyšina, glavnega mesta Lužiških Srbov, opisuje neumorna pisateljica mesto samo, njega zgodovino, gospodarski razvoj, umstveno aktivnost in zgodovino ter razvoj lužiško-srbskega jezika.

Dr. Pavel V. Brežnik.

Mouseion. Bulletin de l'Office international des musées. Med publikacijami pariškega Mednarodnega inštituta za umstveno sodelovanje, ki ga vodi z vprav občudovanja vredno energijo in spretnostjo direktor Julien Luchaire, zavzema odlično mesto Mouseion, glasnik Mednarodnega muzejskega urada. V zadnji številki (št. 3., dec. 1927) se nahajajo članki o španskih in belgijskih gravurah, kakor tudi poročilo o reorganizaciji narodnih galerij in muzejev v Italiji. Nadaljuje se anketa o načrtu unifikacije muzejskih katalogov. Zelo zanimiva so tudi poročila o vzgojni in socialni vlogi muzejev. V Mouseion ne piše samo osebje Mednarodnega muzejskega urada, temveč je odprt vsem strokovnjakom sveta. Mnogo člankov izhaja v njem v angleškem jeziku in za angleško občinstvo je na koncu dodan v angleškem jeziku kratek vsebinski pregled francoskih člankov. Letno izidejo tri številke. Naročnina 1-75 dolarja.

Dr. Pavel Brežnik.

Jasna Belović, *Die Sitten der Südslawen.* Paul Aretz Verlag, Dresden 1927.

Izšla je luksuzno opremljena knjiga v veliki osmerki, na razkošnem papirju, ki vsebuje v tekstu nad sto reprodukcij v dragem svetlotisku ter fotografij na papirju za umetni tisk.

Naslov je mnogoobetajoč, ne izpolni pa niti približno nad človeka, ki misli, da bo v knjigi našel kaj o Slovencih ali Bolgarih. Glavno so Srbi, postrani so omenjeni Hrvati, za Slovence se pisateljica očitno ni zanimala, bodisi, da jih ne smatra za »Südslawen«, bodisi, da naših ljudskih običajev ne smatra za »Sitten«; povedala je o Slovenkah, da so rade darne z ljubeznijo, na tabli 84/85 pa je objavila neko hrvatsko pevko »im slowenischen Kostüm«, to je vse. Povedati moram avtorici, da niti tisti kostum ni slovenski, nego bogme, je to švicarska »Äplerin« v svojem kičastem »dirndlu«! Človek, ki Slovenec ne pozna prav nič, naj ne piše o južnih Slovanih sploh, sicer smatramo mi Slovenci takšno ignoriranje za žaljenje našega naroda, takšno pačenje za greh, prav posebno še, če izhaja od »brata«...

Od tistih dragocenih nad sto svetlotiskov je majhen del odločen našam, še manjši običajem, velik del — krajinam (Sitten!) in največji slikarskim kičem gospe Bete Vukanović in šolskim poskusom v kiparstvu neke srčkanke Ive Despić. Filmska diva Štefica Vidačić (Sitten der Südslawen!) pa je dobila velik del: enkrat lase, potem roke, dalje kolena njena reprezentirajo Nemcem naše narodne običaje! Lahko mogoče, da so te tri dame res velike prijateljice avtorice, toda Nemci še daleč niso tako vneti za te krasote kakor bi bili za pošteno knjigo o naših običajih in založniku te knjige nikakor ne morem čestitati radi prevelike resnosti.

Avtorica hoče pisati o tem, kar še noben ni omenil pri Jugoslovanih, o njih »notranjosti« in erotiki, pravi, da je četrto stoletja stremela spoznati »jeden Zug seines (Volk) Herzens« in s svojim »farbensattes Gemälde« iz-

polnjuje luknje v dosedanji znanosti o nas, ki so se izčrpavale le v opisu našega slikarstva, kiparstva, lončarstva, vezenin in stavbarstva.

No, ne bom ji odrekel zaslug za to, da je Nemcem marsikaj povedala o ženitvi Srbov, samo reči moram, da je to povedala tako, da bodo kleli pri branju, ker bodo morali vsa fakta precejati skozi sito in venomer iskati v avtoričini lirično-sentimentalno spleteni pesnitvi porabnih zrn, natrošenih med plevel onega osladnega »farbensattes Gemälde«. Prosim: Erstes Kapitel — Frühling und Liebe, Zweites — das Schönheitsideal, dalje Aschik und Liebespoesie, Hochzeitstag und Brautnacht z genljivim, zelo intimnim kapitljem o »endlich allein«...», dalje Die großen Feste der Fruchtbarkeit und Liebe, Die Ehe, Totenfest und Weihnachtsabend, Pflicht und Liebe, Tanz und Spiel, Tierfesttage — ranče, Die Wahrsagekunst.

To so luknje, ki jih je avtorica zamašila v znanosti o Južnih Slovanih — da bi jih, kakor jih je, ne bila pred resnimi Nemci nego vsaj kje doma, da ne bi svet mislil, da...

Škoda za denar, papir, svetlotiske in vezavo tega solzavo romantičnega »farbensattes Gemälde«, ki mu niti v dejstvih ne verjamem vsega, ker ne vem, v koliko to ni le razgreta fantazija avtorice...

Za kogar je, je ta knjiga, recimo, zabavno branje, toda biti mora izredno osladnega okusa in star sto let, da še kaj čuti ob tej romantiki. Za resno znanstveno porabo je knjiga malo užitna, vsak znanstvenik bo rajši segel po manj poetičnih virih ali pa šel sam študirat.

I. M.

A. Sič, Slovenske narodne noše. (Zal. Učit. tiskarna, Ljubljana 1927.)

V veliki osmerki je izšla lani koncem leta 57 strani in 8 barvanih in 13 monohromnih reprodukcij noš vsebujoča nova Sičeva publikacija, ki jo je okusno opremil slikar M. Gaspari.

Knjiga je znatno izpopolnjen ponatisk Sičeve brošure »O slovenskih narodnih nošah«, ki je izšla l. 1919. najprej kot podlistek v Slov. Narodu v Ljubljani. Ta brošura je bila doslej edina knjižica, ki je obravnavala vse slovenske ljudske noše, čeprav z ne čisto etnografskega vidika. Avtorju gre za ohranitev starih ljudskih tipov noš, pa hoče dati s svojimi publikacijami navodila za »prave« noše, vezenine, hiše itd. onim, ki bi se radi za narodni praznik itd. oblekli, ali si zgradili vilo v »slovenskem stilu«. V bistvu je ponatisk zelo veliko pridobil s slikami in še posebej z dodatki, tako da bolje ustreza svojemu namenu kakor je ustrezala brošura in v ostalem je brošura tudi že bila pošla.

Avtor je snov razdelil takole: Najprej opisuje noše Ljubljane z okolico, Škofjo Loko in Dolenjke, potem Belo Krajino, Štajersko, Prekmurje, Korosko, Trst, Istro in Benečijo, tem popisom, nabranim iz bolj znane topografske, geografske in narodopisne literature pa dodaja še starejše opise (Ulrich, Toppo, Valvasor, Pohlin, Vodnik, Linhart, Hacquet, Hoff, Lipich, Csaplovics, Ostrowski, Vraz, Langus, Korytko, Eilec, Konšek) ter fragmente o nošah iz nekih narodnih pesmi.

Nalogo, ki si jo je Sič pri tej publikaciji zastavil, je izpolnil. Seve, etnograf bi si želel drugačne zastave problema in bi delil snov po etnografskih skupinah ter raziskoval zgodovinski razvoj teh noš in njih variante in stil ter njih teritorialno razširjenost, njih podobnosti in razlike z nošami sosednih narodov in bi stremel k re-